Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультацій

Місячний Економічний Моніторинг України

№3 (137), березень 2012 року

Резюме

Тема місяця: **Торгова війна**

Політика: Захід хвилює дотримання закону в Україні.

Реальний сектор: Промислове виробництво зросло лише на 2,0% дпр в січні через слабкий внутрішній та зовнішній попит.

Галузеві новини: Було здійснено перші кроки на шляху до реструктуризації Нафтогазу.

Зовнішній сектор: Баланс поточного рахунку був додатнім в січні.

Фіскальна політика: Профіцит Державного бюджету в січні насамперед пояснювався зусиллям уряду накопичити кошти для пікових боргових платежів.

Соціальна політика: Ухвалений бюджет Пенсійного фонду передбачає занадто оптимістичний розмір дефіциту.

Ринок праці: Заробітна плата зросла на 18,5% дпр в січні насамперед завдяки підвищенню мінімальної заробітної плати.

Монетарна політика: Зростання ІСЦ сповільнилось до 3,0% дпр у лютому.

Фінансові ринки: Міжнародні резерви НБУ знизились на 0,3 млрд дол. США до 31,0 млрд дол. США.

Тема місяця: Торгова війна

Суперечка щодо торгівлі молокопродукцією: початок нової торгової війни?

Автор: Олег Нів'євський

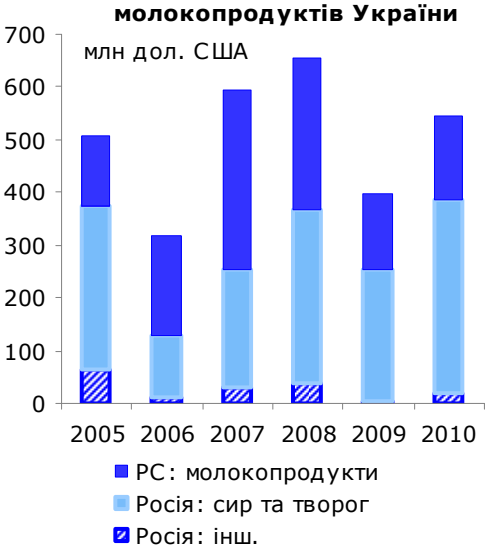
Лютий та початок березня відзначились запровадженням обмежень Росією та Україною на імпорт молочних продуктів, що ризикує перерости в велику аграрну торгову війну. В лютому, Росія призупинила імпорт сирів семи українських виробників. В свою чергу, 1-го березня, Україна тимчасово припинила ввезення м'ясних та молочних продуктів з Білорусі, члена Митного союзу за участю Білорусі, Казахстану і Росії (МС БКР). В результаті, МС БКР погрожує заборонити імпорт української олії, кукурудзи, кондитерських виробів та цукру.

Формальними причинами торгових обмежень, запроваджених Росією та Україною, було забезпечення безпеки та якості продуктів харчування. Росія пояснює свою заборону на імпорт сиру порушенням технічних стандартів виготовлення молочних продуктів окремими українськими виробниками. Зокрема, російська влада повідомила про наявність пальмової олії в сирах українського виробництва. У свою чергу, Україна призупинила імпорт білоруських м'ясних та молочних продуктів, пояснивши свої дії надмірною кількістю залишків ветеринарних препаратів у молочних продуктах. З самого початку перебіг цих двох суперечок супроводжувався непрозорими, поспішними та, здавалося, ситуативними рішеннями. Крім того, не було жодного офіційного документа, який фіксував би наукові докази порушення національних стандартів безпеки та якості продуктів харчування. Таким чином, хоча питання безпеки та якості продуктів харчування і справді може фігурувати у теперішній суперечці між

Україною та країнами-членами Митного союзу, все ж таки здається, що економічні та політичні стимули переважають у сценарії розгортання та перебігу конфлікту.

Традиційно, Росія вважається основним експортним ринком для експортно-орієнтованих молочних галузей як України так і Білорусії. Зокрема, на Росію припадало близько 80% українського та більше, ніж 90%, білоруського експорту молочних продуктів.

Географія експорту молокопродуктів України

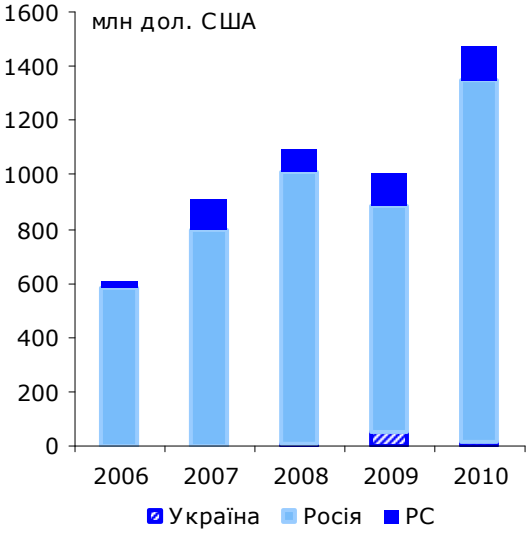
Примітка: РС - решта світу
Джерело: UN Comtrade, від 9.02.2012

Така висока концентрація експорту на російський ринок має велике значення для України та Білорусії, оскільки вони експортують близько 40% та, відповідно, більше 80% своїх сирів. Крім того, згідно з прогнозами ОЕСР, Росія й надалі залишатиметься одним із основних імпортерів молочних продуктів, зокрема, в сегменті сирів. Ця тенденція відбуватиметься на фоні збільшення світового попиту на продовольство у зв'язку зі збільшенням населення у світі та зростанням доходів (особливо в країнах, що розвиваються, та країнах з перехідною економікою), і водночас його зсув в бік продовольства та продуктів тваринництва (у тому числі молочних продуктів) з більшою доданою вартістю. З іншого боку, Росія активно розвиває свою власну молокопереробну промисловість, яка завзято конкурує за свій внутрішній ринок з Україною та Білоруссю. Дві торгові війни - з Україною в 2006 році та з Білоруссю в 2009 році - є наочним відображенням цього.

Конфлікт навколо торгівлі молочними продуктами ускладнюється ще тим, що формальний вступ Росії до СОТ очікується тільки в середині 2012 року, після ратифікації Росією умов вступу до СОТ відповідно до своїх конституційних процедур. Тільки тоді Росія буде змушена виконувати зобов'язання не застосовувати дискримінаційні заходи та заздалегідь повідомляти про заплановані санітарні та фіто-санітарні (СФС) заходи. До того ж, в такому разі заходи Росії можна буде оскаржити через процедури розв'язання конфліктів між членами СОТ на основі СФС заходів. А поки що, російський ринок сиру втрачений для кількох українських виробників, тоді як зростає присутність на ринку їх конкурентів.

Багато експертів більше наголошують на політичній складовій торговельного конфлікту між Україною та Росією. На фоні теперішніх переговорів щодо ціни на газ та газотранспортної системи, молочний конфлікт розглядається як додатковий аргумент на користь того, щоб схилити Україну до членства в МС РБК. Це стає справжньою загрозою на шляху України до підписання Угоди про глибоку та всеосяжну зону вільної торгівлі з ЄС.

Географія експорту молокопродукції Білорусі

Примітка: РС - решта світу
Джерело: UN Comtrade, від 9.02.2012

Тимчасова заборона білоруського імпорту молокопродуктів до України можна розглядати як протидію Росії, - партнера Білорусії по МС РБК. Проте, обсяги експорту українського сиру до Росії набагато перевищують білоруський експорт молокопродуктів до України, щоб говорити про ефективну протидію з українського боку, якщо така насправді має місце.

Як і в 2006 році, цей конфлікт свідчить про те, що молочна галузь України вкрай потребує зменшення залежності від російського ринку. Насправді, молокопереробна промисловість зробила значний крок в цьому напрямку одразу після попередньої молочної війни. Проте, починаючи з 2009 року, частка Росії в структурі українського експорту молокопродуктів повернулась до «передвоєнного» рівня. Диверсифікація експортних ринків могла б запобігти значним втратам в таких ситуаціях. Україна могла б, наприклад, збільшувати свою присутність на ринках країн Північної Африки, Близького Сходу та Східної Азії, де очікується швидке зростання ринку молокопродуктів впродовж наступних років.

Задля успішної диверсифікації свого експорту, українська молочна галузь повинна покращити продуктивність та конкурентоспроможність всього ланцюжка поставок молочної продукції, від

поля до полиці. Можна відзначити такі основні фактори, що підривають конкурентоспроможність ланцюжка поставок молочної продукції України, і, відповідно, здатність до диверсифікації свого експорту:

- відносно низькі надої та менша тривалість життя корів,
- висока частка (близько 80%) домогосподарств в сукупному об'ємі виробництва молока, а звідси і низька якість молока, низький вміст білку та низька жирність молока,
- відносно екстенсивне виробництво кормів та далекі від оптимальних процеси годівлі тварин,
- невідповідність українських стандартів якості та безпеки продовольчої продукції міжнародним стандартам,
- незадовільний досвід управління та значний брак людського капіталу в галузі,
- ситуативна аграрна політика.

І останнє, але не менш важливе: цей конфлікт вже вкотре наголошує на важливості членства в СОТ. Ця міжнародна організація допомагає наближенню стандартів та надає своїм членам доступ до механізмів розв'язання торгівельних суперечок, роблячи їх більш відкритими, прозорими та не такими дискримінаційними, як у теперішньому випадку.

** Статтю підготовлено в рамках проекту «Німецько-Український Аграрний Діалог» в Інституті економічних досліджень та політичних консультацій.*

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Вирок Луценко викликав хвилю міжнародної критики

27 лютого колишній український Міністр внутрішніх справ Юрій Луценко був засуджений до чотирьох років за розтрату і зловживання службовим становищем. Ю.Луценко перебував у в'язниці з грудня 2010 по звинуваченню в зловживанні службовим становищем і підробці документів. Суд визнав його винним і оцінив обсяги збитків, яких він завдав бюджету України у 125 тис. дол. США. Вирок Луценко спровокував хвилю критики щодо політично мотивованого судочинства в Україні від її основних міжнародних партнерів.

В той же день Верховний представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки Кетрін Ештон і комісар ЄС з питань розширення та європейської політики сусідства Штефан Фюле виступили зі спільною заявою та висловили своє розчарування з приводу вироку Ю. Луценку, „який сигналізує про продовження в Україні судових процесів, які не дотримуються міжнародних стандартів щодо справедливого, прозорого і незалежного судочинства". Вони також наголосили, що повага до верховенства права має вирішальне значення для темпів реалізації політичної асоціації і економічної інтеграції України з ЄС. Водночас Європейська народна партія зробила заяву про те, що Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом не повинна бути підписана та ратифікована до звільнення українських політичних в'язнів.

Крім того, критика щодо вироку Ю.Луценко була висловлена в заявах Державного департаменту Сполучених Штатів, Парламентської Асамблея Ради Європи (ПАРЄ), а також Міністра закордонних справ Канади Джона Берда.

Реальний сектор: Слабкий початок року

Секторальні тенденції. Реальне промислове виробництво виросло на 2,0% дпр в січні. Зокрема виробництво та розподіл газу, електроенергії та води та добувна промисловість зросли на 3,4% дпр. Водночас обробна промисловість виросла на 1,2% через слабкий внутрішній та зовнішній попит на продукції більшості секторів, включаючи металургію та хімічну промисловість. Вище виробництва електричного та електронного обладнання та транспорту сприяли зростанню випуску машинобудування на 11,7% дпр. В цілому, слабкі зовнішні умови, ймовірно, залишатимуться основним фактором розвитку реального сектору цього року.

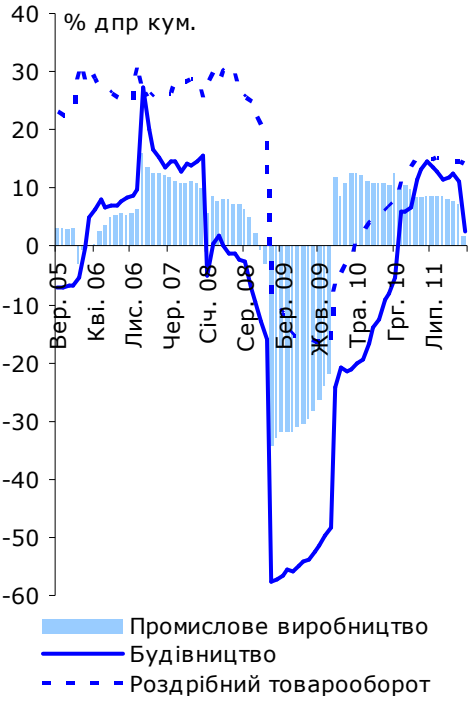
Сприятливий розвиток заробітної плати спричинив зростання роздрібного товарообороту на 13,8% дпр. Водночас вантажооборот знизився на 0,6% дпр в січні через проблеми з логістикою в портах, а також погану погоду. Зростання будівництво сповільнилось до 2,5% дпр. В номінальному вимірі будівельна діяльність перевищила обсяги 2007 року. Випуск у сільському господарстві зріс на незначні 0,5% дпр через нижче виробництво м'яса та яєць. Щоб забезпечити зростання у 2012 році сільськогосподарські виробники повинні пересіяти значну частину озимини, що значно постраждали від холодної погоди взимку.

Галузеві новини: Розпочинається реструктуризація Нафтогазу

Енергетика. «Нафтогаз України» розпочав двоступеневі торги на обрання оцінщика системи трубопровідного транспортування газу України, включаючи підземні газосховища. Відповідно до процедури торгів, під час першого етапу учасники надають попередні пропозиції без цін, а під час другого – учасники, чиї пропозиції не було відхилено, надають фінальні пропозиції. Серед вимог до учасників торгів визначено необхідність внесення завдатку в 350 тис. грн та досвід роботи по оцінюванню об'єктів у нафтогазовій галузі України та/або СНД за останні три роки. 27

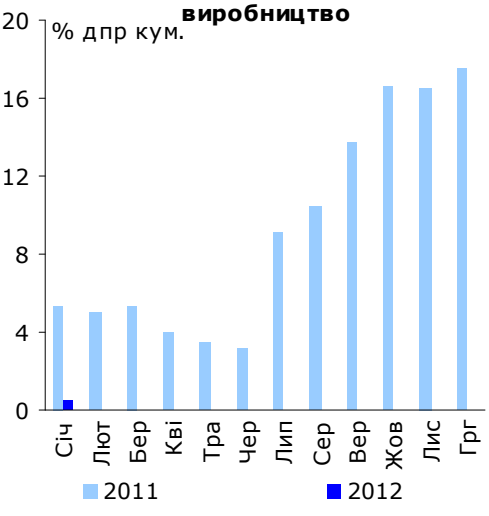
Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 28%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 19%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Тенденції реального сектору

Джерело: Держстат

Сільськогосподарське виробництво

Джерело: Держстат

лютого відбулося розкриття попередніх пропозицій на торги. Пропозиції були надані 4 компаніями: «Duff & Phelps» (Нью-Йорк), «Томас & Сімонова», «Baker Tilly Ukraine» та «Ernst & Young» (Київ). Оцінка газотранспортних активів є першим кроком в напрямку реструктуризації «Нафтогазу України», яка передбачає передачу активів з транспортування нафти та газу окремій компанії з 100% державної власності. Таким чином, після реструктуризації «Нафтогаз» збереже за собою функції видобування та постачання природного газу.

Енергетичний баланс. Держстат сформував енергетичний баланс України на 2010. Це вперше, коли баланс зроблено на основі методології Міжнародного Енергетичного Агентства (МЕА). Обсяг загального постачання первинної енергії становив 130,3 млн т нафтового еквіваленту (млн тне). Енергопостачання країни на 39,5% забезпечувалося за рахунок імпорту паливно-енергетичних ресурсів. Видобуток енергії у 2010 році забезпечував майже 58% її загального постачання. На кінцеве споживання палива та енергії у 2010 році було використано 73,8 млн тне, що на 14,3% більше, ніж у 2009 році. Кінцеве споживання енергії збільшилося в усіх секторах економіки, що пояснюється поступовим відновленням економіки після кризи.

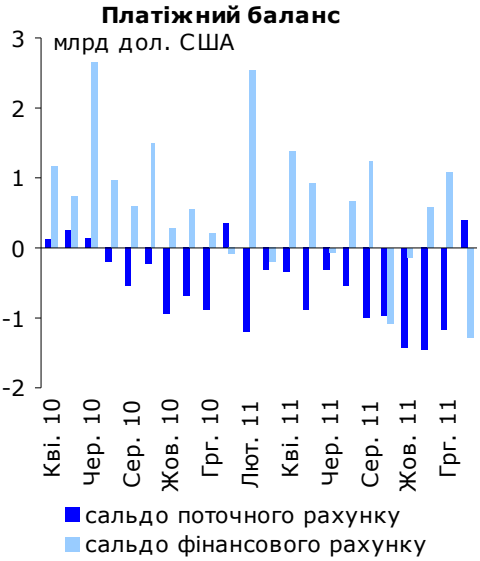
Джерело: Держстат

Приватизація. Фонд державного майна України (ФДМУ) затвердив помісячний план приватизації на 2012 рік, який передбачає продаж 153 компаній. Найбільші компанії в переліку - шахта імені Засядька і Львівська вугільна компанія, виробник засобів зв'язку завод Маяк, Чорноморський суднобудівний завод, Центренерго і Донбасенерго.

Крім того, ФДМУ прийняв рішення про початок в травні 2012 року приватизації газорозподільчих і газопостачальних компаній. Зокрема, планується продати пакети акцій 48 компаній, розміром від 1% до 26%, протягом трьох місяців.

Між тим, триває приватизація в енергетичному секторі. У лютому було продано 45% акцій Чернівціобленерго компанії "VS Енерджі Інтернейшнл Україна" за 70 млн грн. і 50% акцій Вінницяобленерго - "Луганському енергетичному союзу" за 176,2 млн грн. У вищевказаних аукціонах компанії конкурували між собою. Компанія "Енергетична Україна ТВ" купила 50% акцій Закарпаттяобленерго за 140,7 млн грн.

Президент підписав Державну програму приватизації на 2012-2014 роки. Програма спрямована на завершення приватизаційних процесів в Україні до кінця 2014 року і вимагає прийняття в майбутньому додаткових правових актів щодо приватизації в окремих секторах. Сукупні надходження від приватизації оцінюються на рівні 40-60 млрд грн. Затвердження Програми є важливим для прояснення планів Уряду щодо приватизації. Разом з тим, чіткий розклад приватизації об'єктів ще не було визначено.

Джерело: попередні оцінки НБУ

Транспорт. Громадський залізничний транспорт управляється «Укрзалізницею» (УЗ), яка відзначається складною та застарілою структурою, що залишилася в спадок від Радянського Союзу. УЗ одночасно виступає і як компанія, і як державний орган по регулюванню залізничного транспорту. Вона складається із 6 регіональних залізниць з власною дирекцією і з ряду підприємств, які надають товари та послуги, пов'язані з функціонуванням залізниці. Складна структура без чітких організаційних рамок шкодить ефективності та прозорості операцій УЗ. Враховуючи ці виклики, Верховна Рада ухвалила закон, необхідний для створення єдиної державної акціонерної компанії в громадському залізничному транспорті, яка б об'єднала активи всіх компаній, що входять до УЗ. Реформована УЗ зможе приймати ефективніші рішення, а її операції, сподіваємося, стануть прозорішими. Крім того, компанія отримає кращий доступ до кредитного ринку, що необхідно для модернізації рухомого складу та залізничної інфраструктури.

Зовнішній сектор: Сезонний профіцит поточного рахунку

В січні баланс рахунку поточних операцій був позитивним через сезонне падіння імпорту товарів. Профіцит поточного рахунку становив 0,3 млрд дол. США як і в січні 2011 року. Дефіцит торгівлі товарами зменшився до 0,1 млрд дол. США з 0,4 млрд дол. США рік тому. Експорт збільшився на 14,0% дпр. Зростання експорту підтримувалось ростом експорту сільськогосподарських продуктів, тоді як експорт сталі залишався слабким. Водночас імпорт мінеральних продуктів впав на 9,5% дпр, що призвело до зростання імпорту лише на 7,0% дпр.

Дефіцит рахунку операцій з капіталом та фінансових операцій становив 1,3 млрд дол. США в січні. Чистий притік ПІІ збільшився до 0,5 млрд дол. США, а відтік готівкової іноземної валюти з банківського сектору зменшився до 0,6 млрд дол. США. Доступ українських підприємств і банків до міжнародних ринків капіталу залишався обмеженим, що обмежило притік боргового капіталу. Інші виплати становили 1,6 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Профіцит Державного бюджету у січні

У січні доходи загального фонду Державного бюджету збільшились на 15,5% дпр до 18,1 млрд грн. Таке зростання пояснюється вищими доходами від ПДВ та рентних платежів (відповідно на 14,5% та 18,4% дпр). Водночас надходження від другого з основних доходних джерел, зокрема, податку на прибуток підприємств (ППП), зменшились на 1,6% дпр, ймовірно, через зниження ставки цього податку на 2 ввідсоткові пункти до 21%. Зростання бюджетних доходів стримувалось збільшенням обсягу відшкодування ПДВ на 39,6%. Останнє може свідчити про зменшення простроченої заборгованості з відшкодування ПДВ. Зокрема, на кінець 2011 року заборгованість з відшкодування ПДВ досягла 4,6 млрд грн. За даними Державної податкової служби (ДПС) у січні відшкодування ПДВ в автоматичному режимі одержали біля 57% платників податків, що на 13 відсоткових пунктів нижче ніж цільовий показник МВФ.

Видатки Державного бюджету (загальний фонд) збільшились на 3,8% дпр до 17,9 млрд грн. В результаті профіцит Державного бюджету (загальний та спеціальний фонд) склав 1,5 млрд грн порівняно з дефіцитом у розмірі 0,9 млрд грн у січні 2011 року. Надходження від приватизації становили 2,4 млрд грн. Таким чином, уряд акумулював кошти на Єдиному казначейському рахунку, щоб мати змогу погасити заборгованість за внутрішніми та зовнішніми позиками на початку цього року.

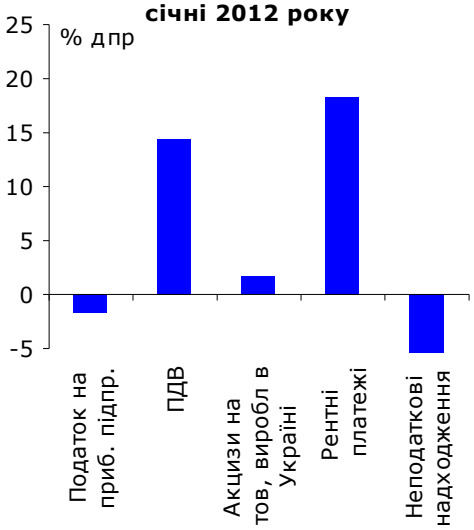
Соціальна політика: За планом дефіцит Пенсійного фонду скоротиться до 9,7 млрд грн

В лютому Кабінет Міністрів ухвалив бюджет Пенсійного фонду на 2012 рік, в якому передбачив нереалістичний дефіцит у сумі 9,7 млрд грн, що значно нижче, ніж фактичний дефіцит 2011 року (близько 30 млрд грн). Такий плат дефіциту виглядає дещо оптимістичним. Заробітні плати зростатимуть швидше, ніж пенсії. Однак цього буде недостатньо, щоб скоротити дефіцит на 20 млрд грн. Влив пенсійної реформи, що проводилась у 2011 році, також буде незначним, тоді як кроки щодо легалізації заробітних плат потребують часу для впровадження, а їх вплив не є чітко зрозумілим. Отже, Пенсійний фонд, ймовірно, потребуватиме додаткових коштів з бюджету на покриття дефіциту в другому півріччі.

Ринок праці: Мінімальна заробітна плата є рушієм зростання рівня оплати праці

Номінальна заробітна плата зросла на 18,5% дпр в січні 2012 року. Поступове підвищення мінімальної заробітної плати у 2012 році та на початку 2012 року є однією з причин стрімкого зростання. Так, мінімальна заробітна плата зросла на 14,0% дпр в

Зростання доходів загального фонду Державного бюджету у січні 2012 року

Джерело: звіти Державного казначейства

Середня заробітна плата

Джерело: Держкомстат

січні. Державний сектор та значна частка приватного сектору платять заробітну плату на основі тарифної сітки, пов'язаної з мінімальною заробітною платою. Крім того, покращення економічної ситуації у 2011 році дозволило компаніям та уряду збільшити диференціацію заробітних плат, що значно зменшилась під час кризи та стрімкого підвищення мінімальної заробітної плати у 2010 році. Зокрема заробітні плати в освіті та охороні здоров'я зросли відповідно на 23,5% дпр та 20,0% дпр. Разом з тим, існує значний простір для подальшого підвищення, оскільки рівень оплати праці в цих секторах залишився відповідно на 17,4% та 29,0% нижчим, за середню заробітну плату.

Монетарна політика: Нисхідна тенденція зростання ІСЦ

В лютому зростання ІСЦ надалі сповільнилось до 3,0% дпр. Оскільки ІСЦ в лютому був на 0,9% нижчим ніж рівень цін в червні 2011 року, ця тенденція, більш за все, продовжиться. ІСЦ залишається меншим, ніж червневий максимум, оскільки ціни на фрукти, овочі та цукор впали відповідно на 17%, 54% і 32% за вісім місяців. Ці товари мають частку 10,5% в кошику ІСЦ. Водночас ціни на більшість інших товарів помірно зростали (в середньому на 5%).

Ліквідність в банківському секторі зменшилась в лютому, але залишалась достатньою, щоб міжбанківські ставки не перевищили 10%. Водночас ставки за вкладами залишились високими, що відображає занепокоєність банків щодо фінансування.

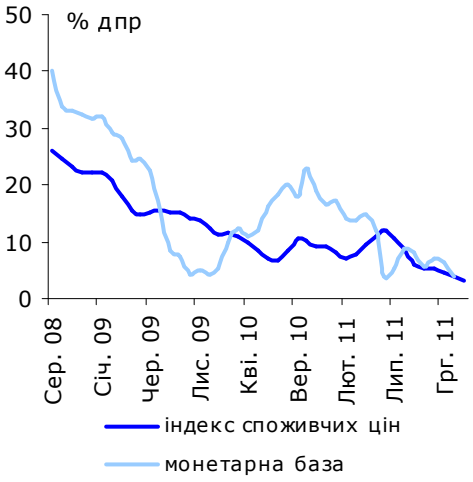
Фінансові ринки: Міжнародні резерви знизились до 31 млрд дол. США

Обмінний курс. В лютому міжнародні резерви НБУ зменшились на 316 млн дол. США до 31,0 млрд дол. США. З одного боку, зміни резервів відображали перший платіж за кредитом МВФ з боку НБУ (0,5 млрд дол. США) та підтримку платежу Нафтогазу за імпортний газ (0,3 млрд дол. США). З іншого боку, уряд випускав ОВДП в іноземній валюті, а НБУ купував австралійські на міжбанківському ринку. В цілому, НБУ зараз має в резервах понад 2,2 млрд австралійських доларів. Курс гривні до долара США дещо укріпився і досягнув 8,02 грн за долар США.

Державний борг. У лютому уряду довелося зробити перше значне за обсягом погашення державного боргу. Разом зі сплатою відсотків воно сягнуло 6,4 млрд грн. Щоб забезпечити достатні кошти для погашення боргу, уряд активував запозичення. Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні ОВДП на суму 3,5 млрд грн та ОВДП, номіновані в доларах США, на суму 277,7 млн дол США зі середньозваженою доходністю відповідно 13,9% та 9,3%. Як і раніше, 74,3% від загального обсягу розміщення склали облігації зі строком погашення до 6 місяців. Серед облігацій, номінованих у доларах США, найбільший попит мали однорічні облігації. Сума внутрішніх запозичень виявилася меншою, ніж планувалося, через обмежену (ліквідність банківського сектора та невідповідність в очікуваній та пропонованій доходності. Зважаючи на пікові виплати за державним боргом, поточний рік обіцяє бути складним для уряду. За даними Міністерства фінансів наступні значні платежі з погашення та обслуговування боргу в 2012 році відбудуться у березні (близько 7,5 млрд грн), червні (26,3 млрд грн), жовтні (10,3 млрд грн) і грудні (8,2 млрд грн).

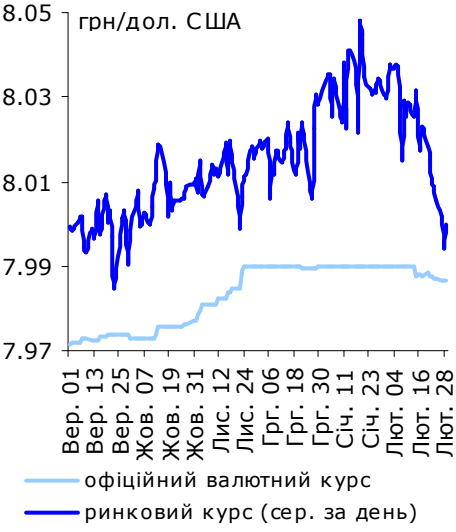
Кабінет Міністрів ухвалив рішення щодо збільшення статутного капіталу НАК Нафтогаз у 2012 році. В результаті 6 березня компанія одержала трирічні ОВДП на суму 6,0 млрд грн з доходністю 9,95%. Відповідно до Закону про Державний бюджет, у 2012 році уряд планує випустити державні облігації для потреб НАК Нафтогазу на загальну суму 12,0 млрд грн. Проте, таке збільшення статутного капіталу може виявитися недостатнім в разі відмови уряду підвищити тарифи на газ для населення та теплогенеруючих компаній.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

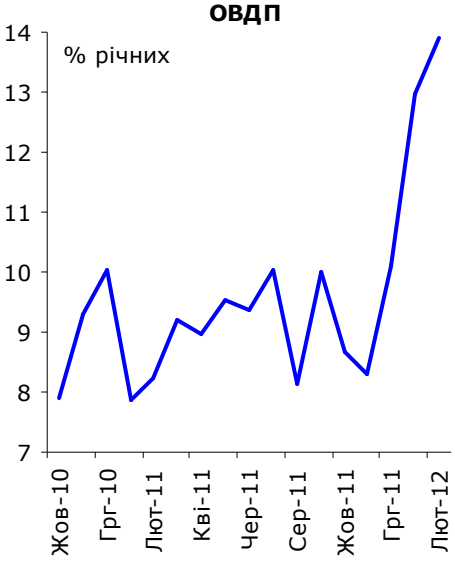
Джерело: Держстат, НБУ

Обмінний курс

Джерело: НБУ

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

16 лютого Світовий банк ухвалив нову Стратегію партнерства з Україною на період 2012-2016 років, яка передбачає програму щорічного кредитування на рівні 500 млн дол. США на рік. Крім того, очікується, що Міжнародна фінансова корпорація (МФК) надаватиме щорічно ще 400 млн дол. США. Відповідно до Стратегії фінансування відбуватиметься за двома пріоритетними напрямами: підвищення ефективності державних послуг і системи державних фінансів, а також поліпшення бізнес-клімату. МФК й надалі сприятиме розвитку фінансових ринків, агробізнесу та інфраструктури, а також підвищенню енергоефективності. Згідно із документом, обсяг фінансової допомоги може бути збільшено в разі прискорення реалізації реформ в Україні.

Економічні Тенденції		Iкв11	IIкв11	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.	Січ.	Лют.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	5,3	3,2	4,0	3,5	3,2	9,1	10,5	13,7	16,6	16,5	17,5	0,5	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	9,7	8,7	8,5	8,5	8,7	8,7	8,9	8,6	8,2	7,8	7,3	2,0	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	6,8	14,5	11,6	13,2	14,5	13,6	13,0	11,4	11,7	12,5	11,1	2,5	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	13,5	15,2	14,9	15,5	15,2	15,0	15,2	15,2	14,9	14,5	14,7	13,8	…
Середня заробітна плата	грн.	2389	2605	2533	2573	2708	2749	2694	2737	2729	2727	3054	2722	…
ІСЦ	% дпр	7,7	11,9	9,4	11,0	11,9	10,6	8,9	5,9	5,4	5,2	4,6	3,7	3,0
ІВЦ	% дпр	20,3	20,0	20,8	18,8	20,0	20,3	19,9	21,3	16,3	17,3	14,2	11,8	7,5
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	40,5	42,5	44,4	43,9	42,5	40,0	39,7	38,0	36,1[e]	34,5[e]	33,1[e]	14,0[e]	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	52,8	50,8	52,3	52,5	50,8	46,7	46,1	44,1	41,8[e]	39,8[e]	37,5[e]	7,0[e]	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-3,0	-5,5	-3,8	-4,6[e]	-5,5	-6,7	-7,8	-9,1	-7,0[e]	-12,5[e]	-13,8[e]	-0,1[e]	…
Поточний рахунок, на кінець періоду**	млрд. дол. США	-1,3	-2,9	-1,6	-2,5	-2,9	-3,3	-4,5	-5,5	-11,1[e]	-8,7[e]	-9,3[e]	0,4[e]	…
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	36,4	37,6	38,4	37,9	37,6	37,8	38,2	35,0	34,3	32,4	31,8	31,4	31,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	13,7	3,9	14,7	12,1	3,9	5,4	8,8	8,1	5,7	7,1	6,3	3,7	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.	% річних	13,3	13,5	13,0	13,4	14,0	13,9	14,9	15,5	18,7	18,9	19,0	…	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,95	7,98	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	8,00	8,01	8,01	8,02	8,03	8,02
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,94	7,97	7,96	7,97	7,97	7,97	7,97	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	10,85	11,48	11,49	11,48	11,47	11,38	11,42	11,03	10,91	10,84	10,54	10,30	10,54

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
[e] оцінка НБУ

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011P
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095	1314,0
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	138,0	164,9
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1	4,2	5,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-5,9	-4,3*
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,5	36,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,3	22,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету
Р - попередні дані

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11
ВВП	млрд. грн.	244,1	189,0	214,1	250,3	259,9	219,4	260,2	304,7	310,3	263,6	316,5	388,0	346,0
Реальний ВВП	% дпр	-7,8	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,8	5,5	3,6	3,3	5,3	3,8	6,6	4,6
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	4,7	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	1,2	7,8	9,4	9,0	12,7	14,1	15,7	...
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	7,4	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	4,1	-1,9	3,7	5,0	0,1	-0,4	-11,3	...
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-23,1	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-7,5	-1,2	12,6	10,6	4,5	8,6	15,2	...
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-13,2	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	-0,2	10,8	2,6	4,9	19,0	4,9	-3,4	...
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-11,8	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-7,8	16,7	20,2	14,3	39,3	24,2	13,6	...
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	19,2	-1,1	3,4	2,2	-11,6	4,9	0,1	-3,3	0,3	5,8	1,1	16,5	...
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-27,0	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	14,4	16,1	12,5	15,0	12,9	8,7	11,9	...
Будівництво (реальна)*	% дпр	-39,5	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-12,4	-8,7	7,4	1,3	7,8	21,7	10,5	...
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-6,2	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	1,1	-1,6	1,7	0,3	9,7	1,6	7,1	...
Транспорт (реальна)*	% дпр	-0,3	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	5,5	6,8	5,2	3,0	4,4	5,8	7,2	...
Платіжний баланс														
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-3,7	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,3	-1,6	-2,7	-4,0[e]
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-9,4	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,5	-6,4	-3,8	-4,1	-5,6	-9,2[e]
Баланс товарів	млн. дол. США	-3562	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-2880	-2320	-4	-4,5[e]
Баланс послуг	млн. дол. США	15	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	855	1047	1488	815[e]
Поточні трансферти	млн. дол. США	723	632	667	640	722	608	728	797	842	1034	866	979	978[e]
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1058	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284	2100	1275
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-967	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1841	-841	...
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31.8
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98
Бюджет														
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,6	35.9	30,6	25,5	36,0	30,6	30,0	23,0	32,0	32,0	29,5	28,1	32,2
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,9	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,3	4,8	4,9	4,7	4,0	4,9
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	6,3	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5	3,5	4,6
Податок на додану вартість	% від ВВП	7,8	12.1	8,3	6,4	11,0	9,7	9,7	8,4	9,8	7,4	12,6	9,2	10,1
Акцизні збори	% від ВВП	1,4	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	2,9	2,5	2,5	2,1	3,0	2,6	2,6
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	41,2	35.4	36,6	29,6	34,5	32,7	38,2	30,0	37,2	32,1	32,6	25,6	37,4
Поточні видатки	% від ВВП	33,8	34.5	34,9	27,0	31,4	32,1	36,9	26,3	32,5	30,8	30,2	22,8	31,6
Капітальні видатки	% від ВВП	7,4	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,7	1,2	2,3	2,8	5,8
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-10,3	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-7,9	-7,4	-5,6	-0,3	-3,3	3,7	5,8
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,0	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1	0,0	0,1
Ринок праці														
Середня зарплата (реальна)	% дпр	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	8,7	3,4	10,3	...
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	...
Банківський сектор														
Грошовий агрегат М0	% дпр	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3
Грошовий агрегат М2	% дпр	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості
[e] -за попередніми даними НБУ

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.